

KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHLARIGA INGLIZ TILINI O'QITISHNING BAZI USULLARI

*Razzoqova Shahnoza Muhiddin qizi,
2109-guruh talabasi,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti*

Annotatsiya: Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatishning xususiyatlari va usullariga bahg'ishlangan.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, chet tillarini o'qitish, uslublar, individual yondashuv, ta'lim tizimi.

Kirish: Zamonaviy dunyoda ingliz tili endi har bir shaxsning o'zini-o'zi takomillashtirishga bo'lgan individual istagi emas, balki jamiyatdagi ijtimoiy hayot ehtiyojlari bilan belgilanadigan kundalik ehtiyojdir. Ingliz tilini bilish ishga da'vogarni boshqa nomzodlarga nisbatan yanada raqobatbardosh va jozibador qiladi. Faqat o'z tilingizda muloqot qilish qobiliyati sizga qulay sayohat qilish imkonini beradi, ingliz tili eng samarali muloqot vositalaridan biri bo'lib, undan qarz olish dunyoning deyarli barcha tillarini boyitdi.

Asosiy qism: Chet tillarini o'rgatish o'zbek jamiyatida birinchi yillardan boshlab amalga oshirilishi kerak. Shundagina O'zbekiston ta'lim darajasi bo'yicha dunyoning eng rivojlangan davlatlari bilan raqobatlasha oladi.

Bola ingliz tilini qanchalik kech o'rganishni boshlasa, o'rganish jarayoni shunchalik qiyin bo'lishi uzoq vaqtdan beri isbotlangan, garchi bu dalil har bir bolaning individula qobiliyatlari nuqtai nazaridan ko'rib chiqilishi kerak.

Har qanday til ta'limining natijasi shakllangan lingvistik shaxs bo'lishi kerak va chet tillari sohasidagi ta'lim natijasi ikkinchi darajali lingvistik shaxs bo'lib, insonning madaniyatlararo muloqotda to'liq ishtirok etish qobiliyatining ko'rsatkichidir.

Ushbu maqola doirasida boshlang'ich sinf o'quvchilariga chet tilini o'rgatishda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan xususiyatlar va o'ziga xos xususiyatlarni ko'rib chiqish taklif etiladi. V.Putin o'quv jarayonining boshidanoq inson rivojlanishiga e'tiborni kuchaytirish zarurligiga e'tibor qaratdi, u bolalar bog'chalarida navbatlarni bartaraf etish va ijtimoiy tenglikni ta'minlash bilan bir qatorda ta'lim, maktablarda ish dasturlari va usullarini sezilarli darajada yangilash zarur.

Insonning kichik maktab yoshi, u boshlang'ich sinflarda o'qiyotganda, bolaning hayotidagi eng muhim holat - uning maktabga qabul qilinishi bilan belgilanadi. Bu vaqtda bola tanasining intensiv rivojlanishi (markaziy va avtonom nerv sistemalari, ichki organlarning faoliyati va boshqalar) mavjud. Biologikdan tashqari,

o'quvchi shaxsining faol aqliy rivojlanishi mavjud bo'lib, rivojlanishning ushbu bosqichida o'qituvchi tomonidan qo'yilgan bilim kelajakda o'quvchi tomonidan ta'lim va o'qitish jarayonini samarali idrok etishning kalitidir.

Shu munosabat bilan o'qituvchining sinfga individual yondashishining muhimligini ta'kidlash kerak. Belgilangan o'quv dasturining barcha bosqichlaridan o'tish bilan bir qatorda, o'qituvchining vazifasi har bir o'quvchining o'qitilayotgan materialni idrok etish xususiyatlarini aniqlash, bir qator talabalarning muvaffaqiyatsizligi sabablarini aniqlash va o'rganishga qiziqishni rivojlantirishdir. Masalan, erishish mumkin bo'lgan ingliz. "savol-javob" tizimidan foydalangan holda maktab o'quvchilari bilan chet tilida muloqot qilish tizimini qurish.

Biroq, bu maqsadlarga erishish uchun maxsus pedagogik tizim talab qilinadi, uning qurilishi ta'limning differensiallik va integratsiya, shaxsga yo'naltirilgan yo'naltirilganligi, rivojlanish va faoliyatga asoslanganligi tamoyillariga asoslanishi kerak.

Chet tili o'quv intizomi sifatida maktab o'quv dasturidagi boshqa fanlardan juda farq qiladi va shuning uchun talabalar ushbu fanni o'rganishda ma'lum qiyinchiliklarga duch kelishlari aniq.

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatishning eng muhim xususiyatlari, mualliflar quyidagilarni ta'kidlaydilar:

- boshlang'ich sinflarda o'qish davrida o'quvchilarda abstrakt tafakkur shakllanmagan. Bolalarning diqqatini ularning atrofidagi narsalar va jarayonlar jalb qiladi. Shu munosabat bilan darsning aniq mavzusi ko'rgazmali hamrohlik bilan birga bo'lishi kerak;

- chet tili "ona" tili emas, uni o'rganish bolalikdan boshlab inson hayotining butun davrida amalga oshiriladi, bu o'z navbatida o'qituvchidan o'qitiladigan materialni eslab qolishga alohida e'tibor berishni talab qiladi. maktab darslari,

- talabalarni ingliz tili bilan tanishtirishning dastlabki bosqichida o'qituvchining vazifasi bu sohada keng bilim berishni maqsad qilmaydi. Bu bosqichda maktab o'quvchilarini ingliz alifbosi bilan tanishtirish, tovush-harf yozishmalarini o'rnatishga o'rgatish, ifodali o'qish vositalarini o'zlashtirish muhimroqdir. (intonatsiya, pauza va mantiqiy urg'u, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va qiziqishlariga mos keladigan matnning asosiy faktlarini tushunish va tushunish va h.k.).

- inson xotirasining o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, u yoshligida kichik narsalarni batafsil yodlash odatiy holdir. Shu munosabat bilan ingliz tili darslari sinf hayotidagi ba'zi muhim voqealar bilan bog'liq bo'lgan alohida va unutilmas narsa bilan birga bo'lishi kerak;

- kichik yoshdagi o'quvchilar diqqatlarini uzoq vaqt davomida va butun dars davomida to'liq jamlay olmaydilar, shuning uchun o'qituvchi o'tilgan mavzuning eng

muhim nuqtalariga e'tiborini qaratishi kerak. Dars oxirida darsning eng muhim daqiqalarini takrorlash ortiqcha bo'lmaydi.

Kichik sinflar bilan ishlaydigan o'qituvchi birinchi navbatda dars davomida qulay muhit yaratishi kerak. Bunga talabalarni darsda faol ishtirok etishga undash orqali erishish mumkin, shu bilan birga sinfda dastlab faol bo'lmagan o'quvchilar bilan "birgalikda o'ynash" zarurligini hisobga olish kerak.

Bugungi kunda bolalarga chet tilini o'rgatishning jiddiy kamchiliklaridan biri bu o'yinlarni o'rganishga e'tiborning kamligidir. Sifatida O.M. Shiyanning so'zlariga ko'ra, o'yin noto'g'ri epizodik texnika deb hisoblanadi va bugungi kunda rivojlanayotgan fan - akmeolingvistika talab qilganidek, barcha nutq o'rganishning asosi emas.

Yakuniy ta'lim natijalariga faqat u yoki bu o'quvchining g'alabasi bilan emas, balki ko'proq o'yinning o'zi orqali erishish kerak, uning doirasida o'qitiladigan bilimlarni samarali o'zlashtirish jarayoni amalga oshiriladi. Shu munosabat bilan maktablarda metodik materiallar, xaritalar, chizmalar bilan jihozlangan lingvistik kabinetlarni tashkil etish maqsadga muvofiq, bu bolalar bilan ishlashni ancha qiziqarli va samarali qiladi.

Turli o'yinlardan foydalanish (jumladan, topishmoqlar, krossvordlar, qo'shiqlar, she'rlar, ertaklarni sahnalashtirish) bolalarning chet tilidagi nutq faoliyatiga doimiy qiziqishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, talabaning nafaqat chet tilida qanday gapirayotgani, balki u nima deyishi, u tomonidan bildirilgan yoki eshitgan ma'lumotlarning u uchun shaxsiy ahamiyati bor-yo'qligi muhimdir.

O'qituvchi eng avvalo u yoki bu o'yin momentining maqsadini o'zi uchun aniqlashi va shundan kelib chiqib, o'quvchilarga aniq shart-sharoit berishi kerak. O'yin qoidalari bolaga aniq va tushunarli bo'lishi kerak.

Xulosa: O'tilgan materialni mustahkamlash uchun dars oxirida test kabi narsalarni kiritish tavsiya etiladi. Masalan. darsni shunday tuzingki, har bir talaba qog'ozga yozadi yoki darsda sinf tomonidan o'tkazilgan o'qituvchi chaqirgan mavzularning rasmlarini ilova qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Alxazishvili A.A. Og'zaki ingliz nutqini o'zlashtirish asoslari. - "Ma'rifat", 1988 yil.
2. Voronina G.I., Solovtsova E.I. Boshlang'ich maktabda chet tillari. - M.: "Yangi darslik" nashriyoti, 2003 yil.
3. Galskova N.D., Gez N.I. Chet tillarni o'qitish nazariyasi: Lingvodidaktika va metodologiya: darslik. talabalar uchun nafaqa. lingu. universitet va fakultet. ichida. lang. yuqoriroq ped. darslik muassasalar. - M., 2004 yil.
4. Zhabina I.V. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarga ingliz tili grammatikasini o'rgatishda rolli o'yinlardan foydalanish // "Lomonosov-2011" Xalqaro yoshlar ilmiy forumi materiallari Ed. ed. A.I. Andreev, A.V. Andriyanov, E.A. Antipov, M.V. Chistyakov. - M.: MAKS Press, 2011 yil.
5. Zimnyaya I.A. Maktabda chet tilini o'qitish psixologiyasi. - M.: Ma'rifat, 1991 yil.